



'Manden uden ansigt' er en af de mest anerkendte bøger om Ruslands præsident Putin. Nu er den endelig oversat til dansk. Foto Ria Novosti/Reuters/Ritzau Scanpix

ANBEFALET

Putins uafvendelige trang

af Søren Høgh Ipland [@sorenipland](#)

Hvor er det egentlig trist, at den her bog nu bliver genudgivet på dansk. Ikke fordi den ikke er god. Tværtimod. Den er fremragende. Men fordi den er så ulykkelig aktuel.

Da Ruslands præsident, Vladimir Putin, i februar beordrede det russiske militær ind i Ukraine, tog det mange vestlige ledere og medier på sengen. For en angrebskrig på europæisk jord i 2022 var da utænkelig?

Masha Gessen var ikke overrasket. Ifølge den russisk-amerikanske journalist – som har dækket russisk politik fra inderkredsen, siden før Putin kom til magten – kunne vi sådan set bare have lyttet til Putin, hvis vi ville forstå hans karakter og intentioner. Men i stedet har vi vendt det blinde øje til.

Hvad angår hans karakter, så lærer man i Gessens veldokumenterede biografi, at Putin siden barnsben har været stolt af at opføre sig som en grovkornet bølle. At han inkarnerer det gamle KGB-slogan 'én gang spion, altid spion'. Og at han ikke bare er besat af materielle ejendomme, men måske ligefrem lider af *pleoneksi* – en uafvendelig trang til at besidde andres ejendom.

Alligevel er der noget skyggeagtigt over ham. En vellykket effekt i bogen er, at man til tider nærmest glemmer hovedpersonen. Når vi ledes gennem de medrivende genfortællinger af centrale øjeblikke i det moderne Ruslands historie – Jeltsins snøvlende embedsperiode, Kursktragedien, likvideringen af Alexander Litvinenko – har Putin ikke mange replikker.

Men hele tiden hænger han i skyggerne. Han er der altid et sted i baggrunden – for vi ved jo, at det er ham, der trækker i trådene. På den måde er 'Manden uden ansigt' ikke alene en gribende thriller-beretning, som er svær at lægge fra sig – den lykkes også med at videregive noget af den totalitære stats ubehag.

Hvad angår Putins intentioner, så konstaterer Gessen, at han betragter Sovjetunionens fald som den største tragedie og ydmygelse i Ruslands historie. Ikke fordi han er kommunist, men fordi han higer efter den uindskrænkede magt.

Med sin opdragelse i KGB fik han desuden den politiske plantegning, som han bruger til at genopbygge sit Storrusland efter: En babusjka af lukkede systemer, hvor alle er villige til at ofre alle for en plads i midten, hvor alle mistænker hinanden – og hvor fritænkende elementer straks elimineres.

'Manden uden ansigt' udkom først på dansk i 2012, og den nye udgave har et nyskrevet forord fra Masha Gessen. Det er på sin plads, for meget er sket siden da. Bogen slutter med demonstrationer i Moskvas gader i 2011, og selv om Gessen er realistisk, fornemmer man i den oprindelige tekst en snert af optimisme. Putins regime lakker mod enden.

Men sådan skulle det ikke gå. Gessen, der havde boet og arbejdet som journalist i Rusland siden 1991, blev tvunget til at forlade landet i 2013, da myndighederne begyndte at true med at tvangsjerne børn fra homoseksuelle forældre. I deres nye forord (Gessens foretrukne pronomen er *de/dem*, *red.*) er der da heller ikke megen optimisme at spore, og konklusionen er hård: Det er på tide, vi lærer at forvente det utænkelige af Putin.